

tenslotte een ultimatum gesteld. Wat zou gebeuren als men dat verwierp? Duitsland had een verpletterende militaire overmacht en Joegoslavië zou, als het zich blééf verzetten, niet alleen met Duitsland te maken krijgen: Duitslands bondgenoten Hongarije en Bulgarije aasden op grote stukken Joegoslavisch gebied. Prins-regent Paul en zijn ministers zwichtten. '*I wish I were dead*', verzuchtte Paul tegen de Amerikaanse gezant op de avond waarop de beslissing viel; maar nog diezelfde avond kwam de chef van de luchtmacht, generaal Simowitsj, een vurige Servische patriot, de regent verontwaardigd voorhouden dat hij een eerloos en bovendien onverstandig besluit genomen had: natuurlijk zou Duitsland uiteindelijk de wereldoorlog verliezen, 'Engeland', zei de generaal, 'verliest alle veldslagen behalve de laatste.'¹

Op dinsdag 25 maart ondertekenden Joegoslavië's minister-president en minister van buitenlandse zaken in Wenen het protocol waarbij Joegoslavië zich bij het Driemogendhedenverdrag aansloot. Een geheime toevoeging bepaalde dat van Joegoslavië noch bij verdere operaties op de Balkan noch bij veldtochten elders hulp gevraagd zou worden en dat het bij een uiteindelijke vredesregeling in Europa het Macedonische deel van Griekenland zou verwerven met inbegrip van de havenstad Saloniki. Maar wat waren Duitse toezeggingen waard? Trouwens, het enkele feit al van de publieke alliantie met Hitler en Mussolini leidde met name in Servische nationalistische kringen op woensdag 26 maart tot felle verontwaardiging. Men voelde zich verraden. Er werd geroepen om actie – en die actie kwam: in de nacht van woensdag op donderdag liet generaal Simowitsj een staatsgreep uitvoeren. Deze verliep vlot: er werd geen schot gelost. Prins Paul bood geen verzet en werd naar Griekenland weggewerkt, de jeugdige Peter zou als koning optreden en Simowitsj zou een nieuwe regering vormen. Radio Belgrado riep dat alles om en op die bewogen 27ste maart trokken enthousiaste betogers door de straten van de Joegoslavische hoofdstad; een grote menigte stond er te juichen voor de Engelse legatie.

★

'Joegoslavië heeft zich tegen Hitler gekeerd!' Dàt was het grote nieuws dat op donderdagmiddag en donderdagavond in bezet Nederland van mond tot mond doorgegeven werd. Hier en daar waren er wel realisten die aannamen

¹ Aangehaald in Dragisa N. Ristić: *Yugoslavia's Revolution of 1941* (1966), p. 73, 74.